

NAUJIENOS

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

VOL. LXVII

Price 25c

Chicago, Ill. — Penktadienis, Friday, May 2, 1980

Nr. 84

LONDONE ARABAI PAGROBĖ IRANO AMBASADA

REIKALAUJA PALEISTI SASNAUSKĄ

BYLA Nr. 58 — "HITLERINIAI ŽMONIŲ GROBIMAI"
TSRS Aukščiausios Tarybos pirmininkui,
TSRS Generaliniam prokurorui Rudenkai,
Tarptautinei organizacijai "Amnesty International":

1979. XII. 11 dieną Vilniuje dėl nusikaltamo Molotovo-Ribbentropo paktas pasmerkimo. Remiantis šiuo paktu buvo sudaryti slapsti susitarimai dėl Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos, Suomijos ir Rumunijos teritorijų pasidalijimo tarp hitlerinės Vokietijos ir stalininės TSRS. Kadangi tokie susitarimai yra nusikaltimai prieš žmoniją, tai Sasnauskas turėjo ne tik teisę, bet ir doro žmogaus pareigą reikalauti Molotovo-Ribbentropo paktą ir jo sekusių slapstų susitarimų pasekmių likvidavimo.

Tas faktas, kad vieno didžiausių nusikaltimo žmonijos istorijoje dalyvis V. M. Molotovas išvengė Ribbentropo likimo ir yra globojamas valstybės, paaiškina (ta) nesiskaitymą su priemonėmis Juliusas Sasnauskas atžvilgiu. Mes reikalaujame, kad ne Sasnauskas, pasipiktinęs Molotovo nusikaltimais, o būtent Ribbentropo kolega Molotovas turėtų būti patrauktas atsakomybėn kaip tarptautinis nusikaltėlis, kuriam negali būti taikoma senatis. Nusikaltimas, vykdomas Juliusas Sasnauskas atžvilgiu, yra ištis kraupus, kadangi šis dvidešimtmetis jaunuolis yra sunkus ligonis, dėl stuburo ligos net atsisakė iš armijos. Visi, kurie pažįsta Julijų Sasnauską, žino, kad kaip retos doros ir moralinio tyrumo jaunuolis. KGB represijos prieš jį rodo, kad iškilo pavojus pačiam teisingumo supratimui. Tai iššūkis žmonių tikėjimui į visas moralines vertybes. Kupini pasipiktinimo, mes reikalaujame nedelsiant paleisti saugumiečių pagrobą Julijų Sasnauską, nutraukti gėdingą pagarsėjusią bylą Nr. 58, patraukti baudžiamojon atsakomybėn teisėtų veiksmų autorius ir vykdytojus, pradant respublikos prokurorui Kaireliui, su kurio pritarimu vyksta nusikaltamos represijos, demaskuoti ir patraukti baudžiamojon atsakomybėn V. M. Molotovą, padariusį didžiausius nusikaltimus prieš žmoniją, pasireiškusį groteskišku sandėriu su Ribbentropu.

Mes tuo pačiu kreipiamės į pasaulio visuomenę, į visus geros valios žmones, prašydami paramos ginant šlykštus nusikaltimo auką — Julijų Sasnauską. Neleiskime tyčiotis iš žmogaus teisių nusikaltamo Molotovo-Ribbentropo paktą rėmėjams ir gynėjams.

Parašai: Vytautas Bogušis, Algirdas Masiulionis, Leonora Sasnauskaitė, Andrius Tučkus, Petras Cidzikas, Jonas Protusevičius, Mart Niklus, Enn Tarto, Jūri Kuk, Rimantas Matulis, Algirdas Statkevičius, Ona Lukauskaitė-Poškienė, Jonas Petkevičius, Jadvyga Petkevičienė, Mečišlovas Jurevičius, Kestutis Subačius, Genutė Šakalienė, Vladas Šakals, Albertas Žilinskas.

KALENDORELIS

Gegužės 2: Anastasas, Meilė, Žydonė, Eidintas, Dangerutis.

Saulė teka 5:48, leidžiasi 7:48.

Oras šiltesnis, gali lynoti.

Stalinas, perskaitęs sutartį su Hitlerio atstovu Ribbentropu, duoda Molotovui, kad pasirašytų.

AMERIKOS LAIVYNUI ĮSAKYTA PADETI KUBOS KALINIAMS

PABEGELIAI NEBUS GRAŽINTI Į KUBĄ, NORS JIE
ATVYKSTA NELEGALIAI

KEY WEST, Florida. — Trečiadienį Key West uostą atvyko virš 30 Laisvės flotilos laivų su 800 Kubos tremtinių. Mariel atvirame uoste laukia apie 1,500 Laisvės flotilos laivų. Apskačiuojama, kad jiems atvykus, tremtinių skaičius padidės iki 5,000.

Pentagono kalbėtojas pareiškė, kad administracija įsakė JAV Laivynui pasiųsti į Floridos vandenį nenustatytą kiekį laivų. Jiems įsakta padėti tvarkyti tremtinių antplūdį iš Kubos, o reikalui esant, pagelbėti atviroje jūroje. Laivynas ruošėsi manevrams Atlanto vandenyne.

DYKUMOJE BUVO PALIKTI ŠEŠI AMERIKOS HELIKOPTERIAI

KONGRESO KOMITETAS NORI ISTIRTI TIKRĄ
IRANO DYKUMOJE ĮVYKUSĮ NELAIMĘ

WASHINGTON, D.C. — Dabar aiškėja, kad Daša Kevin dykumoje, turinčioje labai kietą druskos pagrindą, buvo palikti, be jau anksčiau minėtų trijų karo helikopterai, dar trys helikopterai (malūnsparniai). Jie nusileido, bet kariai nepajėgė jų užvesti ir pakilti. Apklašinėjimas rodo, kad malūnsparniai nepajėgė pakilti. Kokia buvo ta nelaimė, iki šio momento neišaiškinta. Iki šio momento visi vyriausybės atstovai vadovavosi prezidento pranešimais, bet dabar aiškėja, kad nelaimė buvo žymiai didesnė. Šitas reikalas privalo būti išaiškintas.

TYLI DU AUKŠTI
PAREIGONAI

Prezidentas vadovavosi krašto apsaugos sekretoriaus Harold Brown ir štabų viršininko gen. David Jones rekomendacijomis prezidentui. Prezidentui užtruko 7 minutes sprendimui padaryti. Prezidentas dabar pats nori iširti nelaimės priežastis, kad panašios nelaimės daugiau nepasikartotų. Kariuomenės vadovybė bijo, kad lėktuvuose palikti keli slapsti raštai galėtų būti naudingi priešui.

Pulk. Charles Beckwith, kuris

BANKININKAS BERT LANCE IŠTEISINTAS

ATLANTA, Ga. — Bankininkas Bert Lance, buvęs prezidento Carterio pirmo kabineto direktorius, trečiadienį prisiekusiųjų tesimo buvo išteisintas. Prisiekusiųjų teismas, ištisą mėnesį klausęs prokuroro ir liudininko, išteisino bankininką B. Lance nuo 6 kaltinimų, o dėl trijų kaltinimų prisiekusiųjų teismas negalėjo susitarti.

Teisėjas Charles Moya davė liudininkams iki gegužės 20 d. dar kartą išstudijuoti reikalą ir priimti sprendimą. Jėgu dėl trijų kaltinimų jie nesutars, tada ir šie kaltinimai bus atmesti.

Prokuroras mano, kad dėl šių trijų kaltinimų nebus sunku susitarti, nes kiekvienas žino, kad Bert Lance davė klastotas žinias. Bus nutiestas, jis sako.

komandavo Irane nusileidusioms karo jėgoms, buvo priešingas operacijų nutraukimui. Jis buvo įsitikinęs, kad galima buvo išgelbėti 53 amerikiečius ir be trijų malūnsparnių. Kada dar trys malūnsparniai neįveikė, tai dar buvo pakankamai laiko iširti priežastis, kodėl tie malūnsparniai neįveikė.

Pulk. Beckwith labai nepatenkintas skuba, kuria buvo padarytas nutarimas viską baigti. Kongreso komitetui turės liudyti ir žurnalistas Stewart Lytle, išskalbėjęs su karo vadais, buvusiais Irano dykumoje.

DALYVAUS RINKIMUOSE KAMPANIJOJE

Prezidentas Carteris davė suprasti, kad jis rengiasi dalyvauti pirmųjų rinkimų kampanijos pabaigoje. Nelaimingai pasibaigus gelbėjimo darbams, prezidentas nebus tiek daug susirūstęs su užsienio įvykiais ir galės pasakyti vieną kitą rinkimų kalbą apie valstybės reikalus.

REIKALAUJA PALEISTI 91 NAFTOS VERSMĖSE DIRBUSĮ KALINĮ

GROBIKAI REIKALAUJA LEISTI ARABAMS
SUORGANIZUOTI NEPRIKLAUSOMĄ ARABISTANĄ

LONDONAS, Anglija. — Pradžioje buvo manyta, kad trys bet vėliau nustatyta, kad keturi Irano arabai pagrobė Irano ambasadą paciane Londono centre, suėmė 20 Irano ambasados tarnautojų, ambasadą saugojusį britų policininką ir reikalauja, kad būtų paleisti iš kalėjimo 91 arabas, suimtas paskutinėmis savaitėmis. Arabai yra įsitikinę, kad mulla Chomeini arabus deda į kalėjimą be jokio pagrindo ir be įrodymų, todėl dabar ir reikalauja, kad visi būtų išleisti iš kalėjimo ir atvežti į Londoną. Irano maistininkai arabai trečiadienio popietę užėmė Irano ambasadą ir tuoju telefonu susižinojo su Irano vyriausybe. Jiems pavyko iš Londono telefonu susisiekti su Irano užsienio reikalų ministru Sadeq Gotbzade. Iš Londono trumpa

buvo pasakyta, kas atsitiko. Irano valdžia galėtų padaryti ambasadą turintieji arabai pareikalavo tuoju išleisti visus suimtus arabus. Jeigu šios sąlygos nebus priimtos iki ketvirtadienio vidurdienio, tai Irano ambasadą užėmusieji arabai pradės šaudyti įkaitus, kurių dabartinio metu ambasadose laikoma 20.

Mes jokių arabų iš Irano kalėjimo neišleisime, — atsakė ministras Gotbzade. — bet mes pradėsime šaudyti suimtus arabus, jeigu Jūs šaudysite suimtuosius.

Paiškėjo, kad arabai yra apgyvenę didoką plotą Irano esančio Irako pasienyje, kur dabartiniu metu yra pačios didžiausios Irano naftos versmės. Tuo srityje arabai labai nepatenkinti mulla Chomeinio primetu islamizmu. Arabai nepitaria Chomeinio propaguojamam islamizmui, bet jie labiausiai protestuoja prieš metodus, kuriais tas islamizmas bandomas primesti arabams. Čia kiek prisideda ir kalba. Oficiali Irano kalba yra tarsi kalba, tuo tarpu naftos versmė savininkų kalba yra arabų kalba. Tai užtikrina senas persų kalbos dialektas.

Irano šachas buvo tolerantas. Jis gerbė buvusių valdovų padarytus susitarimus su arabais: kurdais ir kitomis Irano giminėmis. Mulla Chomeini neikino visus susitarimus ir bandė primesti islamizmą, kuris jiems yra svetimas, atsilieka ir visi ne priimtinas. Jie nori Irano arabų apgyventų žemių autonomijos, o jeigu ji nebus gauta, tai sieks nepriklausomybės. Arabų apgyventa sritis vadinasi Arabistana. Arabistano vardą jie reikalauja, kad būtų paleisti visi arabai, dabartiniu metu laikomi Irano kalėjimuose. Arabai ne dalyvavo vadinamuose Irano "parlamento" rinkimuose, nėra pasirašę klausyti Chomeinio primesto islamizmo ir ves atkaklią kovą prieš dabartinį Chomeinio valdžią ir primeta-

UŽSIDARĖ FEDERALINĖ AGENTŪRA

WASHINGTON, D. C. — Trečiadienio naktį užsidarė Federalinė Prekybos Komisija, žinoma FTC vardu, nes kongresas nepasiekė reikiama suma. Senato ir kongreso konferencijų komitetas nutarė apriboti FTC galią ir paskyrė reikiama sumą, bet iki šiol ji nebuvo senato pilnates patvirtinta.

FTC buvo žinoma savo konservatizmu ir duodavo gamintojams nepalankias taisykles, dėl to žymiai pabrangindavo prekes. Įstaigos biurokratai daugeliu atveju vykdė neprašyto vartotojų advokato R. Naderio idėjas, kurių nieko gero vartotojams nedavė, tik pabrangino prekes.

Trečiadienį užbaigtas 3 mylių tunelis po Sueso kanalu, jungiantis Egiptą su Sinajaus pusiasaliu. Jį oficialiai atidarė prezidentas Anwar Sadatas. Tunelis pavadintas gen. Hadi, žuvusio 1973 m. kare, vardu. Tikrumoje tunelis po vandeniu yra tik vienos mylios 44 ydų gilumoje. Per valandą juo galės pravažiuoti 2,000 mašinų.

Senatorius Edmund S. Muskie sutiko būti Valstybės sekretoriumi tik viena sąlyga: jo žolis bus svariausias užsienio politikos klausimuose.

ma vienos tikybinės grupės išamizmas.

Londono parlamento nariai, patyrę apie įvykius Irano ambasadose, kalbose patarė Irano arabams, pagrobusiems Irano ambasadą, reikalauti Irano valdžią, kad siųsdama 91 arabų užsienį, išsiųstų ir 53 amerikiečius, laikomus Irano kalėjimuose. Tuo klausimu Irano arabai dar neturi Tercerono atsakymo.

Visi arabai, pagrobė Irano ambasadą Londone, buvo ginkluoti geras kulkosvaidžiais, revolveriais ir turėjo nedidelius autuvus. Jie suėmė 20 žmonių, kuriuos uždarė ambasados rūmuose.

Londone Irano ambasadose sumiti du britai, dirbė BBC radijo žinių bendrovi. Suimtiesiems buvo padiktuoti keli pranešimai, kurie buvo persiųsti britų BBC, ir paprašyti, kad žinias paskelbtų. Kitas pranešimas buvo pasiųstas į Beirutą, kad būtų informuoti Irano arabų centras Libane.

Irano vyriausybė, gavusi papildomas žinias ir įsakymus iš Londone Irano ambasados, pareiškė, kad įsiveržimą į Irano ambasadą Londone suorganizavo Irano arabai, užmezgę ryšius su pasienyje gyvenančiais Irano arabais. Irano vyriausybė yra pasiryžusi išaiškinti visą šį reikalą.

TARPUSAVIO RIETENOS IR ŠMEIZTAI — TALKA OKUPANTUI

Mūsų išeivija jau prigyvenusi įankomis neskaitytų ir orlaikotarpi, kai vis dažniau ir ganizaciję veiklą negriautų, daugiau pradedama skirti dė. Kurių laikraščių puslapių me-... ir vietoje ne pozity-mirga vien šmeišto rašiniai. ... veiklai vys- Pav. kad ir "Pasaulio Lietuvis", ... darbu darbu dirb- nežiūrint, kad jo leidėjai, PLB ti, savųjų gretas glaudinti, bet nės vadovai nuolat kalba ir ak-savininkai ir savizudai. Aiski ir centuo'a tautinio solidarumo šioj rezerovės pabastis: lais-reikala, bet patikškai veikia vės vilties susil-ėjimas ir Mas- prieš, vesdami šreizito akciją kvos reobu veikles sustiprėji- lietuviu prieš lietuvi. Tai daro-mas. Organizacijų garbės teis-mai, nat'rio'u veikėjų šmeizimas. vėnėzudancios polemikos spau-doje ir liudi'a jog Maskvos agen-tai darbuojasi ir neveltui.

Tenka pripažinti, jok tam tik-rą dalį nesantaikos židinių ižie-bia — palaiko ir savųjų priežas-tys, kaip tai: nesukultūrinto charakterio asmenų išpuoliai, subjektyvi kritika, ypač tarpu-savio santykiams kenkia, tai par-tinių, polininių ambicijų paten-kinimo siekis žūt-būt vadovauti ir reikalauoti paklusnume. Sie-kiama diktuoti, nors iš anksto yra gerai žinoma, kad demokratiniā me krašte niekada nebus igy-vendinta mažos žmonių grupė-lės diktatūra. Partinis diktatū-rinis siekis yra iš anksto pas-merktas pražūčiai, ir su šia min-timi reikėtų susigventi ir bai-gti neatsakingą politinį žaidimą, erzinant ir skaldant išeiviją.

Tenka pripažinti faktas, kad jei laikraščių redaktoriai stip-riau jaustų pareigą saugoti ir išlaikyti gerus tarpusavio san-tykius, tai visai netaipintų šmeiz-to ir vienas kito niekinimo strai-psnių. Taip elgiantės išeivijos tapusavio santykiai būtų žymiai, žymiai geresni. Tada Maskvos agentai mus iš vidaus mūsų pa-

Tenka nusistebėti, kad "Pasau-lio Lietuvis" vedama šmeizto linija jau pradėjo sekti ir Lais-voji Lietuva, iki šiol vedusi gar-bingą tautinę liniją. "Laisvosios Lietuvos" naujai užimtos krypties klasikinis pa-vyzdys yra straipsnis, užvardin-tas "DABAR JAU AISKU". Po straipsniu tik inijčiai K. O. Straipsnis patalpintas š. m. bal-mėn 17 d., nr. 8. Šis straipsnis yra grynai demagoginis ir pro-vokacinis. Tai didelio šmeizto straipsnis prieš Chicago ramovė-nus. Straipsnio žodynas tai tikra sovietinė propaganda ge-rai atmintina iš Lietuvos okupa-cijos meto. Kadangi šis šmeizto straipsnis nėra pasirašytas, au-torius nežinomas, tai už šmeiztą atsakomybė savaime tenka lai-kraščio redaktoriui. Tenka ste-bėtis, kaip patriotinio laikraščio redaktorių galėjo šitokio šmeiz-to straipsnį talpinti? Šitokio šmeizto straipsnio spausdinimas yra nesuderinamas nei tautinės ištikimybės principu, nei su lai-kraščio vedama patriotine lini-ja. Tad ir statomas klausimas, ką čia darosi? Rašinio "DABAR JAU AIS-

POPIEZIAUS TURTUS DALINA NETURTINGIEMS

Italijos menininko Bernardo Strozzi septyniolikto šimtmečio pradžioje pieštas paveikslas, tapęs brangiausiu meno kūriniu. Tapytojas Strozzi, gyvenęs 1581—1644 metais, paliko nepamirštamą neturtingos moters veido išraišką. Popiežius Sikstus II buvo nuteistas mirti. Savo testamentu vykdytoji diakonui Laurynui jis įsakė visą aukšą ir sidabrą, visus turtus išdalinti neturtingiems; iš neturtingų žmonių tie turtai buvo paimti, jiems buvo įsakyta tuos turtus ir atiduoti.

KU" didžiausio šmeizto kanuo-lės yra atsuktos prieš buv. ilga-metį Chicago Ramovės pirmi-ninką, žinomą patriotą, aiškiai griežtai pasisakantį ir veikiantį prieš tiltų statybos politiką. Straipsnio autoriaus tikslas, ma-jyt buvo, suniekinoti šį patriotą, idealistą darbuotoją ir jį paša-linti iš kelio tiltų statytojams.

Šitoks šmeizimas yra nekas ki-las, tik šašmoningas ar nesamo-ningas patarnavimas Maskvos planui prieš išeiviją! Skaitytojo politinei orientaci-jai pateikiu Maskvos turimo plano išeiviją sunaikinti ištrau-tyti, kuri drauge ir paliudys straipsnio "DABAR JAU AIS-KU" autoriaus turėtą piklą tikslą skaldyti ramovėnus ir pat-riotus stumti lauk iš organizaci-jos veiklos.

K. G. B kapitonas Aleksej Mai-kov, pabėgęs iš komunistinės Rusijos į Vakarų, 1974 met. pa-rašė ir išleido knygą "INSIDE THE K. G. B", kurioje jis atskleidžia Maskvos turimą planą, tikslą ir naudojamą taktiką su-naikinti tautinių sąjūdžių veik-lą užsienyje. Šiame jo plane yra aiškiai nurodyta, kaip sunie-kinti patriotus veikėjus ir juos iš organizacinės veiklos pašali-ni.

Saugumo komiteto prie TSSR slapto statuto, skirto užsienio agentams, paragrafas Nr. 7, sa-ko, kad su pagalba patyrusių KGB agentų reik stengtis užim-ti nacionalistų grupių vadovy-bę. Paragrafas Nr. 8 nurodo, kad reik žymiausias nacionalis-tus sukompromituoti jų kolegų akys, sukeliant įtarimą, kad jie bendrauja su KGB.

Netenka abejojti, kad ne be Maskvos agentų pastangų vyks-ta nesibaigianti garbės teismai ir LEST, tik visa laimė, kad jie laikosi Garbės Teismo statuto ir vedamų bylų viešai neskel-bia, tuo neduodami progos rei-kalus aštrinti ir nesklaidumus plėsti. Gi tuo pačiu metu vyks-tanti Ramovėnų G. T byla, ne-atsižvelgiant į G. T statuto rei-kalavimą laikyti G. T. bylą už-dara, ji yra paskelbta spaudoje ir gana plačiai. Betgi, įsiskaičius į Ramonėnų G. T bylos eiga, kaltinamojo naivūs parodymai į patį daugiau kaltina, užuot ji teising. Be to, byloje nesimato ir nėra liudininkų nat iš pačių bylų kėlelių. Atseit, teismas ap-klausė tik vienos pusės liudi-ninkus ir jau padarė sprendimą. Gaunasi išvada, kad šis Ramo-vėnų bylos sprendimas yra ša-liskas, tendencingas ir neteisin-gas. Tai ir vėl Maskvos agen-tams gera proga niekinti išei-vius.

Kam yra įdomu daugiau ir plačiau žinoti apie Maskvos agen-tų veiklą laisvam pasaulyje ir jų turimą planą, naudojama ta-ktiką sugriauti išeivijos organų racinę veiklą, tepasiskaito šio KGB kapitono parašytą ir išlei-tytą knygą "INSIDE THE KGB". Ją galima gauti vidurinės kny-

gynuose, arba miesto bibliote-koje.

Betgi principu, išeivijos sa-vaistraščio redaktorių privalo būti jau tiek išspręsus politikoje, kad sugėbėtų suprasti ar paži-nėti okupantų agentų vylius, ir pe-lus atskirti nuo grūdų. Išeivijos spaudos uždavinys išeiviją jung-ti, jos nuomonę formuoti tiks-lia informacija, bet ne šmeiztus skleisti ir savuosius erzinti ir juos skaldyti. Organizacinės veiklos idėjinį pasisventelių šmei-zimas ir jų iš veiklos stūmimas lauk, yra aiški talka okupanto planui prieš išeiviją. Tai nenū-gincinama tiesa! Galima drąsiai pasakyti, jog šmeiztai prieš pa-triotus redaktorių neteikia tau-tinės garbės, o tik žemina paties laikraščio prestižą.

Tad ir statomas klausimas — kurio keliu šio laikraščio re-aktorių keliauja? Susirūpinęs Patriotas

Mūsų spaudoje

Ilgą laiką LB propagandistai savo politinę veiklą rėmė ir kė-lė išvykoms į Baltuosius Rū-mus. Tačiau tokie apsilankymai galimi kiekvienam turistui, ap-lankančiam sostinę. Jė gali pa-vaikščioti Baltųjų Rūmų kai kuriais koridoriais ir pabuvoti kai kuriuose kambariuose. Ga-besni ekskursijų vadovai ir jų grupės neretai pasinaudoja spe-cialiais asistentais ir net užkan-džiais. LB grupės niekuomet ne-simatė su prezidentu Carteriu. Gal būtų dėlto P. S. Draugo 100 nr. vedamajame taip rašo:

"Priėmimai prezidentūroje nieko naujo neatneša paver-gtai tautai. Bet susitikimai su aukštaisiais pareigūnais ir iš-sakymas jiems pavergtųjų tau-tų rūpimais klausimais yra nau-dingas tiek išeivijai, tapusiai laisvais pilieciais, tiek paver-gtoms tautoms, laukiančioms bent vilčių sustiprinimo. Kai ryšiai su valstybės vadais, kurie vado-vauja viešajai politikai, išsina-vešumon, tai ir pavergtų tautų anapus geležinės uždangos lū-kesčių išsilydymo galimumai stiprėja. Jei konkrečios pagal-bos iš tų pokalbių jie ir nesu-laukia, tai bent stiprėja savo lais-vės troškimas, viltimis išsilais-vinti ir geresnė likusios tautos ateitimi. Tai yra žinoma lietuvių išeivijai ir vergijoje kėndiančiai tautai, nes nei minties, nei dva-sios suvaržyti niekas negali. Ir jų atviras žodis jau pajėgia pra-laužti geležinę uždangą ir pa-siekti laisvąjį pasaulį."

Daugeliui gali kilti klausimas,

JURGIS JASINSKAS

UŽMIRŠTOS SUKAKTUVES

(Tėsinys)

Trečioji lietuvių išeivij — tremtinių banga

Tai buvo ne geresnio gyven-i-mo ieškantieji lietuviai išeiviai, bet II-jam pasauliniam karui baigiantis atgal į Lietuvą sugrįž-tančio maskvinio komunistinio teroro-siaubo genami žmonės. Tą komunistinį siaubą Lietuva buvo iškentėjusi pirmosios bol-ševikinės Rusijos okupacijos 1914-1941 metais, kada lietu-viai beatodairiškai buvos areš-tuojami, kalinami, kankinami ir žudomi, kuriuos "apvainikavo" 1941 metų birželio mėnesio 13-16 dienomis rusų įvykdytas masi-nis lietuvių trėmimas į Sibirą. Tą siaubą pergyvenę ir jo au-komis nepatę lietuviai, neatsi-žvelgdami į karo ugnį ir gresian-čią mirtį, veržėsi į begriuvančią nacinę Vokietiją ne dėl palan-kumo jai, bet tikėdamiesi demo-krafinio Vakarų Pasaulio (Ame-rikos, Anglijos ir, iš dalies, Fran-cūzijos) pergalės ir prieglaudos jame.

Ir niekada nesužinosime skai-čiaus tų lietuvių, kurie žuvo vo-kiečių sugauti ir priversti karo apkasus kasti, kiek jų ir kuriuo-se Vokietijos didmiesčiuose bu-vo užmušti arba fosforinių bom-bų ugnies sudeginti, tuos mies-tus nušluojant nuo žemės pavir-šiaus Amerikos ir Anglijos lėk-tuvų masiniuose (amerikonai, turimomis žiniomis, tuos bom-bordavimus vykdėdavo dienoi-mis, o anglai-naktimis) puoli-muose. Taip pat nesužinosime skaičiaus tų lietuvių, kurie rusų frontui atsilinkus iki Berlyno, pateko į bolševikų rankas ir, ne-va, grąžinti į Lietuvą, o iš tiesių iš ten vėliau ištremti į Sibirą.

(Šia proga norėčiau pasiūlyti mūsų politiniams ar bendruome-niniams veiksniams imtis parei-gos sužinoti ir suregistruoti II-jam karui baigiantis Vokietijoje žuvusius, aišku, tik žinomus, darbuotojai atgaivino nepriklau-somoje Lietuvoje buvusius savo organizacijas; muzikai ir chor-vedžiai įsteigė ne vieną muzikos ir dainų kolektyvą (pvz. A. Mi-kulskis-Churlionio vardo ansam-blių, Sarka-vyrų chorą, muzikas daugelis kitų, nes Dresdenė jo sugriovimo ir sudeginimo metu buvo daug lietuvių. Vienoje ra-šytojas J. Rimkūnas, o ir kituo-se griauamuose miestuose bu-vo lietuvių pabėgėlių. Nors dalį jų galime suregistruoti ir palik-ti atečiai kaip II-jo pasaulinio karo aukas).

II-jam pasauliniam karui pa-sibaigus, apytikriai, Vakarų Vo-kietijoje buvo 65.000 bėglių lietu-vių. Jie buvo išsiblaškę po Amerikos, Anglijos ir Prancū-zijos karinės valdžios valdomus V. Vokietijos plotus arba zonas. Neleisiant tie pabėgėlių buvo surankioti (ne vien lietuviai, bet ir kitų tautybių estų, latvių, žy-dų ir ukrainiečių, kuriuos (uk-rainiečius) ištiko žiaurus liki-mas: jie, krtu su buvusiais ka-riais ukrainieciais vokiečių ka-riuomenėje, buvo grąžinti į ko-munistinę Rusiją ir ten sunai-kinti. Yra žinoma faktas, kad

anglų atiduotus rusams karius ukrainiečius, komunistai sugul-dė eilėmis ant žemės ir visus juos sutreškino tandrais.)

Surankioti ir stovyklose ap-gyvendinti lietuviai, kaip ir ki-tų tautybių žmonės, buvo globo-jami ir maitinami amerikiečių žmonė, Amerikos vyriausybės sukurtų UNROS ir vėliau IRO įstaigų.

Cia prisieina priminti, kad pa-bėgėliams lietuviams padėjo ir juos nuo pabėgėlių ukrainiečių likimo apsaugojo ir išgelbėjo Amerikos ankstesnieji ateiviai lietuviai, vieningai susibūrę į Altą o materialinėmis verty-bėmis (maistu, apranga ir pns.) ir vėliu sudarinėdamas atvyki-mui į šį kraštą sutartis — BA-LFAS. Visi šiame krašte esan-tieji trečiosios arba komunisti-nio siaubo atneštos bangos lie-tuviai privalėtų tas lietuvių į-sitaigas su didžiausia pagarba at-siminti ir šandien jas visokero-pai paremti dar ir dabar atlie-kamuose jų politiniuose bei šė-pimo žygiuose. Nes BALAS rė-mė ne tik nuo komunistinio siau-bo į V. Vokietiją pabėgusius sa-vo tautiečius, bet šelpė ir tebe-selpia Sibiro plotuose varganči-us tremtinius.

Pokarinėje V. Vokietijoje san-tarvininkų stovyklose arba la-geriuose apgyvendinti pabėge-liai lietuviai, laukdami vienokio ar kitokio jų tolimosio likimo išsprendimo, veltui laiko nelei-do. Pagal savo turimas specialy-bes kūrė atitinkamus vienetus: teisininkai-teisumus, mokytojai — įvairių laipsnių mokyklas, žur-nalistai-steigė ir leido laikraš-čius, spaustuvininkai — knygų leidyklas, sportininkai — spor-to vienetus ir naujiesiems sporto vadovams paruošti kursų; skautų sąjungos vadovai atkū-rė pirmosios rusų okupacijos metais panaikintus skautų vie-netus; ideologinių organizacijų ar suzinomus lietuvių. Kaip, pvz. Dresdenė 1945 m. vasario 13 d. ir naktį bombardavimo metu žuvo Garmitė, jaunas, Lietuvoje tik ką mokslus baigęs daktaras Saulynas, kilme-Aly-tiškis ir jo žmona. O taip pat, daugelis kitų, nes Dresdenė jo sugriovimo ir sudeginimo metu buvo daug lietuvių. Vienoje ra-šytojas J. Rimkūnas, o ir kituo-se griauamuose miestuose bu-vo lietuvių pabėgėlių. Nors dalį jų galime suregistruoti ir palik-ti atečiai kaip II-jo pasaulinio karo aukas).

— FBI statistikos duomeni-mis 1979 m. kriminaliniai nusi-kaltimai Amerikoje padidėjo 8%, lyginant su 1978 m. Smurto veiksmai padidėjo 11%, o išža-ginimai ir plėšimai net 12%, žmogžudystės ir sunkūs kūno sužalojimai 9%.

YOUR DOG NEEDS VITAMINS, TOO.

61979 Miller-Martin Company, a subsidiary of A.H. Robins Co., Richmond, Virginia 22301

K. Petrokaitis

Id yur node stuffed up?
Get instant relief
with **BENZEDREX**
INHALER
nasal decongestant

Announcing a new interest rate for U.S. Savings Bonds:

6 1/2%

Here's some great news for all Americans. On June 1, 1979, the interest rate on United States Savings Bonds, Series E and H, was increased to 6 1/2%.

This 6 1/2% rate will apply to new Bonds and to all outstanding ones, too. For Series E Bonds that have not reached original maturity of 5 years, the improved yield will be received as a bonus when the Bonds mature. For older Bonds and Notes, and for Series H Bonds, the increase takes effect with their next semiannual interest period, beginning on or after June 1, 1979.

So you see,

Take stock in America.

Bonds are getting better all the time. This new 6 1/2% interest rate, together with the tax advantages available, makes Savings Bonds even more attractive.

And when you buy Savings Bonds through the Payroll Savings Plan at work, or the Bond-a-Month Plan where you bank, Bonds are *still* the most convenient, easiest, safest way to save.

If you haven't thought about Savings Bonds for awhile, this is the kind of news that should increase your interest.

Bonds are a better buy than ever before.

A public service of the U.S. Treasury and the Advertising Council.

SP-1791E

VLIKO ŽINIOS IS OKUPOOTOS LIETUVOS

STAI JIS — TARYBINIS HUMANIZMAS

19 amž. pradžioje anglų poetas D. Baironas parašė poemą "Šilono kalinys", išaukštindamas kovotoją už šalies laisvę. Tokie kaliniai tada buvo tik išimtiniais atvejais. Ką dabar pasakyti iš kabo atsikėlęs poetas, kai laisvės kovotojų ne šimtai, bet tūkstančiai laikomi už grūtų, be jokios kaltės, o vien tik todėl, kad nesilanksto savo tautos pavergėjams.

Paminėsiu vieną tokių kankinių — mok. Petrą Paulaitį, kaliningą Mordovijos ASSR n/o Javys. P/ja 385/3 lageryje. Jis nelaisvėje išbuvo virš 30 metų. Tai amžinas kalinys, jau praradęs viltį kada nors pamatyti laisvę. Priešaky dar penki metai kalinimo ir amžina tremtis Sibire.

Kuo gi nusikalto šis mokytojas? Gal užmušė ką, apvogė, išprievartavo, šnipinėjo? Ne, už to rūšies nusikaltimus aukščiausia bausmė 12 metų. Tokių nuosprendžių skelbimų žurnale "Socialistinė teisė" rasi kiek tik nori kiekviename numeryje. Pvz., 1977. IV. 27. Nr. 4 Lietuvos TSR Aukščiausiojo teismo teisminės baudžiamųjų bylų kolegijos nuosprendžiu Z. Krupovecas buvo nuteistas pagal Lietuvos TSR BK 118 str. 3 d. laisvės atėmimui 12 metų už išžaginimą nepilnametės studentės. Net automobilis, kuris buvo tiesiogiai susijęs su pačiu nusikaltimo veiksmu, nebuvo konfiskuotas, nors pagal įstatymą (Lietuvos TSR BK 90 str.) turėjo būti konfiskuotas.

O štai kita žmogudystės byla. Trakų liaudies teismo 1977. VII. 6. nuosprendžiu J. Morozovas pagal Lietuvos TSR BK 104 str. už savo žmonos nužudymą nuteistas tik 8 metams sustiprinto režimo pataisos darbų kolonijoje.

Žmogudystės, išprievartavi-

mai, vagystės, spekuliacija — prastas kasdieninis reiškinys. Už šiuos nusikaltimus Tarybų šalyje bausmės švelnios palyginus su nuosprendžiais politiniams kaliniams, kurie neretai laikomi amžinai izoliuoti lageriuose arba psichiatrinėse ligoninėse. 1975 metais "gydant" buvo susidoroja su paminklų restauruotoju Mindaugu Tamoniū. Dabar jau panašaus likimo laukia Kaliningrade "gydomas" inžinierius Henrikas Klimasauskas. Negalėdami sudaryti bylos, sugrūda į psichiatrinę ligoninę sveikus, tik kitaip, negu par šiuos linijai reikalauja galvojančius asmenis.

Mokytojas P. Paulaitis pirmą kartą buvo teisias 1945 m. Gavęs pilną normą — 28 metus — atsėdėjo 10 metų ir 1956 m. kartą su visais amnestuotais grįžo į Lietuvą. Neilgai džiaugėsi laisve. 1957 m. spalio 30 d. vėl buvo areštuotas ir grąžintas į sustiprinto režimo lagery "persiauklėti" 25 metams. Taip ir praleido žmogus visą savo jaunystę nelaisvėje, praradęs sveikatą ir tikėjimą teisingumu, nustojęs vilties gyvas sugrįžti į tėvų žemę.

Teisingumas dabar pavirto utopine svajone. Tai liudija šių dienų istorija.

Israelis raginamas pasitraukti iš jam gyvybiškai svarbių žemių, nes jos okupuotos. Tuo tarpu Tarybų Sąjungai, okupavusiai Pabaltijo kraštus ir kitas šalis, net priminti nedrįstama, kad jai jau seniai laikas sugrąžinti pavergtoms tautoms laisvę. Ar daug kas protestuoja, kai Kubos kariai šeiminkauja Angoloje, Etiopijoje ir žvalgosi naujų aukų? Išvada aiški: mažai. Iš jų visada reikalaujama vieno ir to paties — pritar-
ti. Ne atsilikimai ir rašytoja V. Zilinskaitė parašė fejtoną apie dirbtinę ranką, kuri susirinkimuose galėtų pilnai pavaduoti žmones. Tai sutaupytų daug vel tui gailstamo laiko... Laikraščiuose dažnai pabrėžiama, kad visi darbai lygiai garbingi, negalima juos skirstyti į juodus ir baltus. Bet kai tik prisimena lietuvių, gyvenančius užsieny, ypač Amerikoje dirbančius fizinį darbą, mūsų spauda juos išjuokia, vadindama juos juodažaliais. Komunistinėje propagandoje tas pats darbas pas mus vadinamas garbin-
gu, svetur greit pavirsta žeminančiu žmogaus orumą, juodu.

Visi žinom kiek daug simpatijos komunistinė spauda rodo darbininkų streikams svetur, už sieną. Bet tegul tarybinis darbininkas pamėgins streikuoti, streikininką tuoj apšauks ne kovotoju už savo gerbūvį, bet liaudies priešu, fašistu, imperialistų agentu. O darbininkas niekur taip nėra išnaudojamas kaip Tarybų Sąjungoje. Tam pajungti visi kanalai: žmogaus silpnybės, garbėtroškia, ir medaliai, įvairiausių vardų suteikimas, ordinarai, privilegijos (tik ne veltui) ir pan. Visi iki vieno paskirti lenktyniauti. Partijos botagas gena visus: jaunus ir senus, kolektyvus ir pavienius asmenis: ryt padaryti daugiau negu šiandien!.. Ribos nebuvo nėra ir nebus — besiočiui niekada negana. O kagi žmonės? —

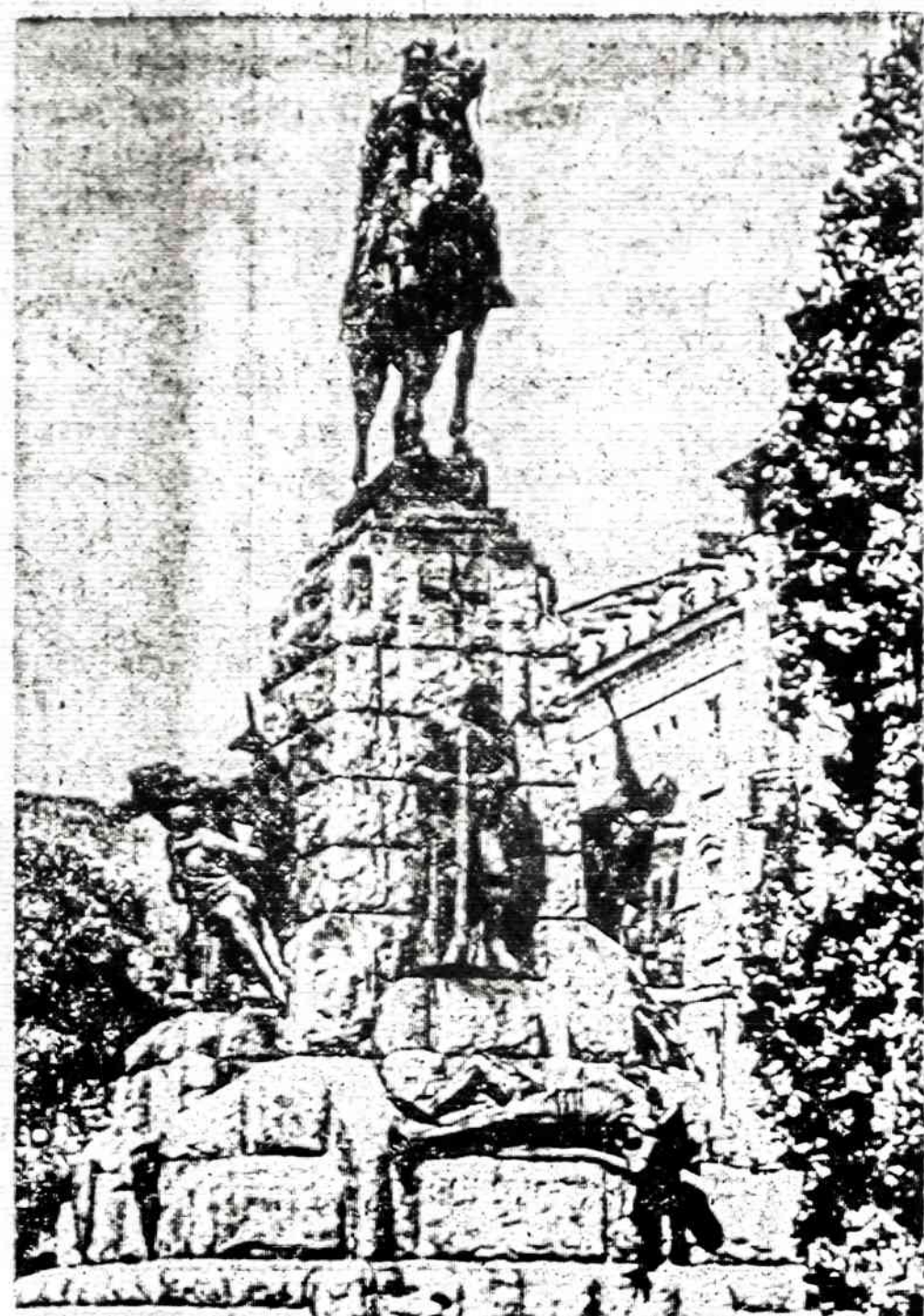
žvalgosi, kada stéis jų eilė puliti grobuoniu i nasrus. Būkstauja pagrįstai, nes komunistinių imperialistų užmačios pasaulį užvaldyti darosi kasdien vis aiškesnės. Kyla klausimas: kodėl viena tauta tuo pačiu atveju vadinama pavergėja, o kita — išlaisvintoja? Kalbant apie Tarybų Sąjungą ir Izraelį kaip okupantus, reikia įžvelgti tarp jų didelį skirtumą. Pirmoji, klas-tingai pavergdama tautas, siekia pasaulinės hegemonijos, o Izraelis — gyvybinės erdvės.

Pavergtos tautos pažino komunistų partijos geležinę kumštį, traškančią visa, kas priešinasi visagelei diktatūrai. Kai netenki vilties, prieš akis iškyla taurūs lietuvių kovotojų paveiks-
lai, ragina nepasiduoti priešo užmačioms. Pavergėjas pavojin-gas, plėpimai ir sistemingai skiepia veidmainingas idėjas jaunimo tarpe. Dar čiulptuką žindančiam kūdikiui jau bruka Lenino ir partijos vardą. Spar-
liukus pkarsto ženkliais, pionieriams veržiami kaklai raudoni-
siai kaklaraiščiais. Vyresnių klasių mokiniai priverčiami sto-
ti ir komjaunuolių gretas. Dau-gumas su ašarom akys lyg gy-vulėliai varomi į skerdyklas pa-siduoda prievartautojams. Kas bus toliau? Kaip ir kada ištrūki-ti iš tos nuolat veržiamos kil-pos? Knygynuose beveik dinga lietuvių grožinė literatūra. Viti-rinos ir prekybtaliai apkrauti, kaip žmonės sako, "rusišku chla-mu": politiniais Lenino raštais, Brežnevo atsiminimais ir pa-nu.

Kol dar pavergėjai neišmoko išimti žmogaus smegenis ir pa-keisti jas dirbtinėmis (komunis-tinio modelio), gėda būti gyvais lavonais, aklais ir nebyliais, ko-kiais jie mus ir laiko. Juk bal-
suojant — lyg akliems išpaudžia kortelę ir rankas; susirinkimuose žmonės iš baimės tyli tarsi ne-byliai. Iš jų visada reikalauja-ma vieno ir to paties — pritar-ti. Ne atsilikimai ir rašytoja V. Zilinskaitė parašė fejtoną apie dirbtinę ranką, kuri susirinki-muose galėtų pilnai pavaduoti žmones. Tai sutaupytų daug vel tui gailstamo laiko... Laikraščiuo-

se dažnai pabrėžiama, kad visi darbai lygiai garbingi, negalima juos skirstyti į juodus ir baltus. Bet kai tik prisimena lietuvių, gyvenančius užsieny, ypač Amerikoje dirbančius fizinį darbą, mūsų spauda juos išjuokia, vadindama juos juodažaliais. Komunistinėje propagandoje tas pats darbas pas mus vadinamas garbin-
gu, svetur greit pavirsta žeminančiu žmogaus orumą, juodu.

Visi žinom kiek daug simpatijos komunistinė spauda rodo darbininkų streikams svetur, už sieną. Bet tegul tarybinis darbininkas pamėgins streikuoti, streikininką tuoj apšauks ne kovotoju už savo gerbūvį, bet liaudies priešu, fašistu, imperia-listų agentu. O darbininkas niekur taip nėra išnaudojamas kaip Tarybų Sąjungoje. Tam pajungti visi kanalai: žmogaus silpnybės, garbėtroškia, ir medaliai, įvairiausių vardų suteikimas, ordinarai, privilegijos (tik ne veltui) ir pan. Visi iki vieno paskirti lenktyniauti. Partijos botagas gena visus: jaunus ir senus, kolektyvus ir pavienius asmenis: ryt padaryti daugiau negu šiandien!.. Ribos nebuvo nėra ir nebus — besiočiui nieka-da negana. O kagi žmonės? —

Žalgirio mūšio paminklas, kuris karo metu buvo nugriautas

Pritaria, nes kito pasirinkimo nėra. Atsimenam, buvo pupmečiai, kukurūzmečiai, sužlugdę žemės ūkį, nes reikėjo pritari-ti valdžios potvarkiui. Buvo ūkių smulkiniai, po kelių metų stam-binimai — liaudis turėjo vienin-gai pritari. Taip nuvertinti žmo-nės nieko jau ir negalvojo.

Karui pasibaigus (1945 m.) ru-sų kariai galvas kraipydami ste-bėjosi, kokie, girdi, jūs turtin-tinai! Iš jų visada reikalauja-ma vieno ir to paties — pritar-ti. Ne atsilikimai ir rašytoja V. Zilinskaitė parašė fejtoną apie dirbtinę ranką, kuri susirinki-muose galėtų pilnai pavaduoti žmones. Tai sutaupytų daug vel tui gailstamo laiko... Laikraščiuo-

se dažnai pabrėžiama, kad visi darbai lygiai garbingi, negalima juos skirstyti į juodus ir baltus. Bet kai tik prisimena lietuvių, gyvenančius užsieny, ypač Amerikoje dirbančius fizinį darbą, mūsų spauda juos išjuokia, vadindama juos juodažaliais. Komunistinėje propagandoje tas pats darbas pas mus vadinamas garbin-
gu, svetur greit pavirsta žeminančiu žmogaus orumą, juodu.

Visi žinom kiek daug simpatijos komunistinė spauda rodo darbininkų streikams svetur, už sieną. Bet tegul tarybinis darbininkas pamėgins streikuoti, streikininką tuoj apšauks ne kovotoju už savo gerbūvį, bet liaudies priešu, fašistu, imperia-listų agentu. O darbininkas niekur taip nėra išnaudojamas kaip Tarybų Sąjungoje. Tam pajungti visi kanalai: žmogaus silpnybės, garbėtroškia, ir medaliai, įvairiausių vardų suteikimas, ordinarai, privilegijos (tik ne veltui) ir pan. Visi iki vieno paskirti lenktyniauti. Partijos botagas gena visus: jaunus ir senus, kolektyvus ir pavienius asmenis: ryt padaryti daugiau negu šiandien!.. Ribos nebuvo nėra ir nebus — besiočiui nieka-da negana. O kagi žmonės? —

vertybės jiems — praeito šimt-mečio atgyvena. Tik maža da-lis žmonių netampa utilitaris-tais, stoja ginti žmogaus orumą, jo teises, paaudodami net savo laisvę. Toks yra Petras Paulai-tis, nesilankstęs, nepritaręs pa-
vergėjams. Jis ir jo draugai lyg giryti ažuolai tvirti, nepalaužia-mi kovoja atkakliai su gyven-i-mo audrom. Visus tikrus lietu-vius jaudina jų stipri valia, pa-jungta Tėvynės meilei, žmo-gaus laisvei.

Niekam nevalia pamiršti did-vyrius, savo kancią skelbiančius, kad Lietuva dar gyva!

K. Sparnys

Piliečių klubas

Amerikos Lietuvių Piliečių Pašalpos klubo susirinkimas bu-vo šauktas kovo 9 d. Narių bū-relis buvo susirinkęs, mokėjo savo duokles ir tarp savęs ra-miai tarėsi, kol į salę neįsibrovė neprašytas svečias, triukšmad-rys, buvęs senas klubo narys, bet prieš du metus išsibraukęs iš narių sąrašo. Tai Juozas Mik-tiškas — pilaitė, mašina, nes-
varbu kaip įgyta: spekuliuojant, priklausau, bet dažnai vis tiek at-vagiant, sukčiaujant. Dvasios eina patriukšmauti. Sausio mė-

JAY DRUGS VAISTINĖ

2759 W. 71st St., Chicago, Ill.

• ROPESTINGAI IŠPILDOMI RECEPTAI • FANNIE MAY SAL-DUMYNAI • KOSMETIKOS REIKMENYS

Atdara šokiadieniais nuo

9 val. ryto iki 10 val. vakaro.

Šešmadeniais nuo 9 val. ryto iki 8:30 val. vak.

D. KUHLMAN, B.S., Registruotas vaistinininkas

Tel. 476-2206

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

yra seniausia, didžiausia ir turtingiausia lietuvių fraternalinė or-ganizacija, lietuviams išlikimui tarnaujanti jau per 92 metus.

SLA — atlieka kultūrinius darbus, gelbėti ir kitiems, kurie tuos darbus dirba.

SLA — išmoko daugiau kaip ASTUONIS MILLIONUS dolerių apdraudę savo narius.

SLA — apdraudžia pigiausiomis kainomis. SLA nefeško peino, na-riams patarnauja tik savišalpos pagrindu.

Kiekvienas lietuvis ir lietuvių draugas gali Sustvientiame apsidrausti iki \$10,000.

SLA — apdraudžia ir Taupomąją apdraudą — Endowment Insurance, kuri ypač naudinga jaunimui, siekiančiam aukštojo mokslo ir jų gyvenimo pradžiai.

SLA — vaikus apdraudžia pigia terminuota apdraudą: už \$1,000 apdraudus sumą temoka tik \$3.00 metams.

SLA — kuopų vyra visose lietuvių kolonijose. Kreipkitės į savo apylinkės SLA kuopų veikėjus, jie Jums mielai pagelbės ir SLA įsirašyti.

Galite kreiptis tiesiai į SLA Centrą:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

New York, N. Y. 10001

307 W. 30th St.

Tel. (212) 543-2218

Reportažas iš Šluto radijo valandėlės

Š. m. balandžio 27 d. 8 val. vak. Šlutas radijo valandėlėje Bažnyčios Kronika. Kiek vėliau turėjo kun. K. Pugevičių. Jis nuo 1973 metų priklausęs Balti-morės vyskupijai. Anksčiau bu-vo radijo pranešėjas, dabar — Religinės šlupos vedėjas, kuri priklausau kunigų vienybei. Jis dar yra Katalikų Federacijos, Lietuvos Vyčių ir lietuvių infor-macijos reprezentantas. Turi ir talkininkų.

nesio susirinkime puolė pirmi-ninką Paul Mausionį mušti laz-da, bet klubo nariai sulaukė. Va-sario mėn. nepasirodė, bet kovo 9 dieną ir vėl atėjo, klube pa-kėlė didelį triukšmą ir dėl to ne-buvo galima susirinkimo ati-daryti.

Susirinkę iš pradžių prašė, kad išeity geruoju, vėliau grasi-no šaukti policiją, bet jis ramiai atsakė: "Aš ir noriu, kad policija išvežtų".

Senas žmogus, nėra durnas, tik nenori skaitytis su žmonė-mis, ramiai aptarinčiais savo klubo reikalus. Gaila žiūrėti, kad žmogus į senatvę pasidarė toks triukšmadarys, nes savo laiku jis buvo pulkus žmogus, geras katalikas, kitus gerbė.

Vėliau sekė vaitės, kurias pa-rūpino Jennie Povilaitis. Klubas su Velykų šventėmis pasveikino S. Barcus radijo programą, tam reikalui paskirdamas \$30.

Sekantis klubo susirinkimas įvyks birželio 8 d. 1 val. popiet. Tai bus pusmetinis susirinki-mas. Nariai prašomi sekti spau-dą, kad geriau žinotumėte.

Rožė Didžgalvis, koresp.

Nuo 1972 metų eina Katalikų Bažnyčios Kronika. Kiek vėliau išėjo "Aušra", "Tiesos kelias" ir dar vienas kitas pagrindinio laik-raštelis. Pasinaudojant tais lei-
diniais stengiamasi informuoti užsienio spaudą apie okup. Lie-tuvoje persekiojamus tėvynai-nius.

Vienas paklausėjas norėjo ži-noti apie kunigą Pugevičiaus 1978 metais kelionę į Belgradą. Ten padalinęs memorandumų atstovyboms. Dr. K. Bobelis su-vaidino didelį vaidmenį, būda-mas Amerikos Kongreso komi-sijoje ir dalyvaudamas posė-džiuose padarė atitinkamus pa-reškimus. Jis turėjo kreden-cialus.

Šimet kunigas buvo Pasaulio Lietuvių B-nės deleguotas į Ze-nevą — Batum konferencijoje. Suprantama, ir ten negalėjo stebuklų padaryti: įteikė vy-riausybės reprezentantams me-morandumus, kontaktavo dele-gatus. Tai ir viskas.

Apskritai, kun. K. Pugevičius dirba daug ir pernelyg paslau-gus Liet. B-nei, kuri dubliuoja ALTA ir VLKĄ. Manau, klau-sytojų tarpe nesukėlė perdidelio dėmesio savo reportažu. Buvo ir giriančių jo pastangas.

Buvo iškeltas idomus ir ak-tualus klausimas dr. L. Kriau-čeliui dėl kultūrinių komisij-os atsistatydinimo. Deja, liko neatsakytas, nes buvo mažai laiko. Lauksime kito sekma-dienio.

Beje, turėjom 120 lietuviškų parapijų. Beliko tik 70. Nėra kunigų. Tautinis sąjūdis perne-lyg greitai mažėja.

K. Emilis

BALZEKAS MOTOR'S

4030 Archer Ave., Tel. VI-7-1515

Seniausias automobilių pardavėjas lietuvis

Volare Premier Coupe

Chrysler - Plymouth - Arrow mašinos ir Station Wagon's už \$3,570 ir daugiau.

(Vartotos mašinos — urmo kainomis)

Geriausi mechanikai taisymo ir priežiūros departamente

NEBRANGIOS, BET VERTINGOS KNYGOS

• LITERATŪRA, lietuvių literatūros, meno ir mokslo 1954 m. metraštis. Jame yra vertingų, niekuomet nesensų, Vinco Krėvės, Igno Šlapelio, Vinco Maciūno, P. Joniko, V. Stankos, J. Rukčio, dr. Kazio Griniaus, taip pat K. Matusevičiaus ir V. Meilaus straipsniai bei studijos, iliustruotos nuotraukomis ir M. K. Čiurlonio, M. Šileikio, V. Kašubos, A. Rūkštelės ir A. Varno kūrybos paveikslais. 365 pusl. knyga kainuoja tik \$3.

• DAINŲ ŠVENTĖS LAUKUOSE, poetės, rašytojos ir tau-tinių šokių pirmūnės Juozės Vaičiūnienės atsiminimai apie dainų šventes bei jų istoriją ir eigą. Įdomi skaityti ir nedainuojan-tiems, gėrintis autorės puikiu stiliumi ir surinktais duomenimis bei užkulisiais. Studija yra 151 pusl., kainuoja \$2.

• VIENISO ŽMOGAUS GYVENIMAS, Antano Rūko aprašytas Juozo Adomaičio — Dėdės šerno gyvenimas. Tai ne sausas gyvenimo bruožų aprašymas, bet tikslis to laikotarpio buities lite-ratūrinė studija, suskirstyta skirsneliais. Ta 206 puslapių knyga parduodama tik už \$2.

• LIETUVISKASIS PAMARYS, Henriko Tomo-Tamašausko įdomiai parašyta studija apie Rytprūsius, remiantis Pakalnės ir Labguvos apskričių duomenimis. Aprašymai įdomūs kiekvienam lietuviui. Leidinys iliustruotas nuotraukomis, pabigoje duodama vitovardžių pavadinimai ir jų vartiniai ir vokiečių kalba. Labai naudingoje 335 pusl. knygoje yra Rytprusių žemėlapis. Kaina \$6.

• KĄ LAUMES LĖMĖ, rašytojos Petronėlės Oriantaitės atsi-minimai ir mintys apie asmenis ir vietas neprik. Lietuvoje ir pir-maisiais bolševikų okupacijos metais. Knyga turi 234 puslapius, bet kainuoja tik \$3.

• JULIUS JANONIS, poetas ir revoliucionierius, nesupras-tas ir klaidingai interpretuojamas gyvenime ir politikoje; tik ne Jurgio Jašinskio knygoje apie Julius Janonio gyvenimą ir poe-ziją. Dabar būtų jį galima pavadinti kovotoju už žmogaus teises. Knyga yra didelio formato, 265 puslapių, kainuoja \$6.

• SATYRINĖS NOVELĖS, M. Zosėnko kūryba, J. Valaičio vertimas. 200 psl. knygoje yra 40 sąmojingų novelių. Kaina \$2.

Knygos gaunamos Naujienose, 1739 So. Halsted St., Chicago, IL 60608. Užsakant paštu, pridėti dolerį persiuntimo išlaidoms.

GERA PROGA NAUJIEMS SKAITYTOJAMS

UZ DESIMT DOLERIŲ NAUJIENOS SIUN-ČIAMOS TREČDALĮ METŲ!

Visi lietuviai kviečiami atkreipti į Naujienas savo asmenišką dėmesį, gerai su jomis susipa-žinti ir jas užsisakyti.

NAUJIEMS SKAITYTOJAMS, NORINTIEMS TINKAMIAU SUSIPAŽINTI SU DIENRAŠČIU, NAUJIENAS SIUNČIAME 4 MĖNESIUS UŽ 10 DOLERIŲ.

Nuoširdžiai kviečiame visas ir visus į plati-nimo vajaus talką!

Prenumeratos pratęsimo, užsakymų, bei galimų skaitytojų reikalais prašoma pasinaudoti žemiau esančiomis atkarpomis.

NAUJIENOS
1739 S. HALSTED ST.
CHICAGO, IL 60608

• Iš anksto be raginimo pratęsiu savo prenumeratą, taupyda-mas laiką ir mažindamas susirašinėjimo išlaidas. Priede dol.
Pavardė ir vardas

Adresas

• Užsaku Naujienas kaip dovana savo, kuris yra naujas skaitytojas. Priede dol.
Pavardė ir vardas

Adresas

Sponsorius pavardė, vardas ir vietovė

• Platinimo vajaus proga, palaikydami lietuvišką spaudą ir Naujienų pastangas, prašau jas siuntinėti už pridėdamus dol.
Pavardė ir vardas

Adresas

• Platinimo vajaus proga, prašau siuntinėti Naujienas dvi sa-valtes susipažinimui nemokamai be jokių įsipareigojimų.

Pavardė ir vardas

Adresas

IMPORTANT NEWS FOR BACKACHE SUFFERERS!

MOMENTUM® Tablets are 50% stronger than Doan's.

Before you take Doan's Pills for muscular backache, remember this: MOMENTUM Tablets are 50% stronger than Doan's. That means MOMENTUM gives you 50% more pain relief per dose to relieve backache.

To reduce pain, soothe inflammation, relax muscles, loosen — you can move more freely in minutes! There's no stronger backache medication you can buy without a prescription than MOMENTUM Tablets. Take only as directed.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, IL 60608. Telephone 421-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

As of January 1, 1980
Subscription Rates:
Chicago \$45.00 per year, \$24.00 per 6 months, \$12.00 per 3 months. In other USA localities \$40.00 per year, \$22.00 per six months, \$12.00 per three months. Canada \$45.00 per year; other countries \$48.00 per year.

25 cents per copy

Two sausio pirmos dienos

Dienraščio kainos:

Chicago ir priemiesčiuose:
pusei metų \$45.00
metams \$84.00
vienam mėnesiui \$7.00

Užsieniuose:
metams \$48.00
pusei metų \$26.00
vienam mėnesiui \$2.17

Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. popiet. Šeštadieniais — iki 12 val.

Kada lietuviškus kunigus pasieks aukštybių balsas?

Modernią lietuvių katalikų spaudą sekantieji lietuviai yra girdėję apie šveicarų kunigą Hansą Kungą. Senesnieji Amerikos lietuviai katalikai mažai tesirdėjo apie šį jauną ir gabų šveicarų kunigą, bet jaunesnieji, katalikai frontininkai apie kun. Kungą ne tik rašė, bet jį gėrėjosi, o skelbiamas idėjas sekė, stengėsi jas pasisavinti, suprasti ir taikyti praktiškame gyvenime. Ne visi katalikai pritaria modernioms idėjomis, bet jauni mūsų frontininkai, ypač keli frontininkai kunigai labai atidžiai sekė kun. Kungo pagrindines idėjas, jas bandė pritaikyti katalikiškam judėjimui ir ryžosi kovoti tuo pačiu pasiryžimu ir pasiaukojimu, koku aukojosi didieji katalikybės apaštalai.

Galima sakyti, kad jaunas šveicarų kunigas padėjo domėtis katalikų visuomeniniame darbe reikalingomis pataisomis, nes pats kun. Kungas jomis domėjosi ir pradėjo skelbti jaunesnių katalikų tarpe. Jis įžiūrėjo didelį atsilikimą katalikų tarpe ir ryžosi pradėti reikalingas reformas, "einančias su moderniu gyvenimu", kaip jis sakė. Kunigas Kungas turėjo šviesų protą, mokėjo naudoti logikos dėsnius ir buvo nepaprastai gabus kalbėtojas. Jis mėgo daug skaityti, bet jis taip pat mokėjo perskaitytus svarbesnius faktus taikyti praktiškame katalikų judėjime.

Katalikų naujovės, "reikalingas katalikų bažnyčiai", jis pradėjo skelbti Šveicarijoje, kur baigė mokslus ir gavo teologijos mokslų laipsnius, bet Šveicarijoje jam nesisekė. Šveicarams katalikams atrodė, kad nėra reikalo taikyti katalikų bažnyčiai protestantų jau naudojamų dėsnių. Kun. Kungas pradėjo ieškoti veiklos dirvos kitur. Jis priėjo įsitikinimo, kad niekad pranašai nevertinami gimtame krašte. Jis ryžosi savo doktriną perkelti į Vokietiją, kuri po karo buvo pasirengusi klausyti "svetimų pranašų", kurie patiems vokiečiams buvo neįdomūs.

Karo pabaigoje kun. Kungas apvažiavo visus svarbesnius Vokietijos katalikų centrus, sakė kalbas įvairiose savyklose ir katalikiško jaunimo suvažiavimuose. Savo kalbomis jis makindavo jaunimą, o vėliau pats įsikūrė Tuebingeno katalikų universitete, kur ga-

vo teisę dėstyti katalikų doktrinas ir modernaus gyvenimo katalikams kelias problemas. Pradėjo nuo paprastų problemų, bet laikui bėgant tų problemų skaičius didėjo ir reformoms pritariančių jaunų studentų skaičius didėjo. Tuebingeno katalikų universitete kun. Kungas kėlė daug naujų bažnyčios problemų, o studentų skaičius kiekvieną semestrą augo.

Kun. Kungas universiteto salėse išdėstė visą eilę katalikų bažnyčios problemų, kurias jaunimas turėjo ryžtis spręsti. Pirmon eilėn jis gvildeno paprastą neabejingumo problemą. Jis surinko labai daug istorinių faktų, kur popiežiai, darydami svarbius sprendimus, buvo padarę klaidų. Katalikišką jaunimą savo klasėse jis įtikinėjo, kad popiežiaus neklaidingumo problema esanti netikslė, ją kyla reikalas keisti.

Sekdamas jaunų vyrų ir moterų lytinį gyvenimą, kun. Kungas priėjo išvados, kad katalikų bažnyčia turinti keisti dabartinius bažnyčios vedybinius nuostatus. Jis pats prisiekė ir pasižadėjęs laikytis kunigams nustatytą vienuoliško gyvenimo taisyklių, bet savo pamokose kėlė konkubinato klausimą ir negrįžė katalikų kunigų pageidavimus vesti vedybinį gyvenimą. Kun. Kungas priėjo išvados, kad šitas klausimas būtinais turės būti greit sprendžiamas, negu jis buvo sprendžiamas iki šio meto.

Popiežius Jonas Paulius II, aptvarkęs Olandijos katalikiško jaunimo palaidumą, ryžosi imtis už didžiausio Europoje revoliucionieriaus kun. Kungo. Popiežius būtų norėjęs kun. Kungą apklausi neti Romoje, bet pastarasis pabijojo ilgų metų vienutės, atsisakė vykti į Romą, bet sutiko būti apklausi neti Šveicarijoje. Pas kunigą Kungą nuvyko keturi Vatikano tikėjimo doktrinos kongregacijos nariai ir keturis mėnesius apklausinėjo didžiausią katalikų bažnyčios revoliucionierių. Jau paskelbti dokumentai apie kun. Kungo skelbtas erezijas. Iš jų matyti, kad kun. Karl Rahner, tikėjimo kongregacijos narys, ne tik jį prispaudė prie sienos, bet pridėjo savo pečius prie silpniausių jo vietų. Pirmiausia kun. Kungas buvo paprašytas pasakyti, kokiais dėsniais jis remiasi sprenddamas kunigų celebato ir popiežiaus neklaidingumo klausimus. Pats kun. Kungas buvo priverstas pasakyti, kad tai sprendžia vyskupai ir kardinolai, o ne paprasti kunikai. Jis buvo paklaustas, kodėl nebūdamas vyskupas ar kardinolas, drįstų spręsti klausimus, kurių jis neturėtų teisės spręsti? Buvo ir daugiau klausimų ir problemų, kurių kun. Kungas, jų nežinodamas, norėjo spręsti. Kai pasibaigė apklausinėjimas, tai kun. Kungas buvo labai patenkintas, kad jis nebuvo išrengtas ir kad jam palikta teisė vadintis kunigu. Tuebingeno katalikai atsisakė samdyti kun. Kungą kelti tokias bažnyčios problemas, kurių jis neturėjo teisės spręsti.

O kaip su lietuviškais kunigais? Nemėnėsime jų vardų, bet galime pasakyti, kad lietuvių kunigų skaičius nemažas. Jie stengiasi daryti pakaitas ne tik lietuvių katalikų tarpe, bet ryžtasi modernų kunigizmą primesti ir visuomeniniame darbe. Kaip kun. Kungas savo klasėse įrodinėjo, kad yra daug panašumo tarp mąstymo komunizmo ir Romos katalikų bažnyčios skeltų idėjų, taip lietuviški kunigininkai Amerikoje, Chicago, išleisdami Vilniuje išspausdintą "Striptyzą", bando įrodinėti, kad vienos ir kitos idėjos labai artimos. Tos idėjos lietuviškiems kunigininkams tiek patikusios, kad jie iškviatė "Striptyzo" autorių ir jėzuitų centre įteikė jam tūkstantį dolerių. Atsirado ir tokių trumparegių, kurie frontininkų kontroliuojamoje lietuvių spaudoje "Striptyze" įžiūrėjo skaitytojų ekstazę.

Iki šio meto lietuviams kun. Kungo idėjų šalininkams niekas oficialiai nieko nesakė, bet aukštybių bal-

M. Šileikis

Potvynio madona

"Disidentų" LB darbo padalos laikosi...

Viena pažįstama lenkė nuderėjo, kad Čikagoje tiek daug lenkų, bet mažai nuveikia, nes: trys galvos — trys nuomonės. Lietuviai, girdi, vieningi, kaip žydai, todėl jie tiek daug padaro.

Pasijutau labai nejaukiai, nes juk vieną dieną mūsų gėda išeis į paviršių. Esame individualistai, bet visi sekėsi ir susitarė ir bendrai dirbti, kol frontininkų grupė nepanorėjo įvesti diktatūrą ir nesugundė pro okupanto pravertus geležines uždangos plyšį siūloma pagalba.

LB, įsteigta išlaikyti lietuvių, t. y., liet. kultūrai ir švietimui, dar nebuvo išpildytas ir pasiekusi populiarumo, todėl gan lengvai pateko trijų "disidentų" kontrolė: demokratijos ranka ir tamprūs "kultūriniai

"disidentų" — frontininkų, jiems sėminingų "pažangiųjų" vienuolių ir kunigų, kuriuos amerikiečiai vadina "Vatikano disidentais", ir "atvirų marksizmui" lietuvių liberalų grupei. Šie pastarieji populiariai vadinami aktyvininkais. Kokia jų programa ir prieš ką jie "disidentauja" — vienas Dievas nežino. Atrodo, kad ir jiems patiems ne viskas aišku...

Šie trys "disidentai" gana skirtingi, gal kažką nuo vieni kitų slepia, gal kiek vieni kitų ir prisibijo, bet visi priėjo vieningos išvados: lietuviybę išlaikyti sekis tik bendradarbiaujant su okupantu, dar nebuvo išpildytas ir pasiekusi populiarumo, todėl gan lengvai pateko trijų "disidentų" kontrolė: demokratijos ranka ir tamprūs "kultūriniai

šas pamažu artėja ir prie lietuvių, ilsus metus skelbusių kun. Kungo idėjas ir ardiusių Amerikos lietuvių visuomeninį gyvenimą. Praeitą savaitę Palmer House salėse įvyko Amerikos katalikų vyskupų konferencija. Konferencijai vadovavo San Francisko vyskupas Jörn R. Quinn. Jis buvo svarbiausias pranešėjas, o svarbiausiu pranešimu buvo Vokietijoje plėstos kun. Hans Kungo skelbtas idėjas. Konferencijoje buvo nagrinėta kun. Kungo apklausinėjimo eiga, kurioje jis pats prisipažino, kad neturėjo teisės skelbti katalikų vardu tokių dalykų, kuriuos jis skelbė. Vyriausiam frontininkų vadui katalikų bažnyčia uždraudė skelbti rusiškam komunizmui labai artimas idėjas ir vartoti visuomeniniame darbe nepriimtinas priemones.

Reikia pasakyti, kad Palmer House salėse vykusioje konferencijoje buvo ir Lietuvos vyskupas. Reikia tikėtis, kad jis suprato katalikų vadovybės nutarimą neleisti katalikų tarpe skelbti ardomų ir visuomeninį darbą naikinančių idėjų. Aukštybės garsas dar toli, bet jis jau artėja prie lietuviškų kingų, kurie turės susivaldyti.

ryšiai su tautos kamieniu" užsimėgė. Darni lietuviškosios išeivios veikla pradėjo byrėti kaip iš afkirų dalelių sudėtas paveikslas. Visuomenė suglumo, pasime, suskilo. Liet. švietimas ir kultūrinė veikla pradėjo prisibaisėtina smukti. Stipriau laikosi tie vienetai, kurie neuždėjo LB kepurės arba mažai LB tobulinėjė.

Lietuvių visuomenėje pradėjo išryškėti didesnės ar mažesnės skirtinės grupės. Vieną grupę, skyrėme, sudaro tie, kurie save laiko lietuviais, bet jokioje veikloje nedalyvauja ir nesidomi. Kartais auku rinkėjų duoda kokį centą, kartais pasirašo petičią, ne teksto neskaityt. Jei toks tautietis prenumeruoja laikraštį, tai aki užmeta tik į kronikas žinutes ir mirties pranešimus. Visa kita — neįdomu. "Kiekviena valdžia gera, jei nerūša ir duoda valkyti" — kartą apibūdino savo "filosofiją" viena miela prietelė. Toks, maždaug, ir bus šios grupės motto.

Kita grupė siejosi visais lietuviškais reikalais: seka visą spaudą, dalyvauja lietuviškoje veikloje ir ieško atsakymų į iškylančius klausimus. Dauguma šios grupės žmonių yra nukentėję nuo vieno, ar kito, ar abiejų Lietuvos okupantų. Pasitraukę iš tėvynės ne vien dėl to, kad "gali primušti ar neduoti valgyti", bet dėl pasaulėžiūrinio įsitikinimų pirmoje vietoje.

Dar yra labai svarbi ir didelė tautiečių grupė, be kurios negalėtų egzistuoti nė trijų "disidentinių" bičiulių koalicija, užgožusi Liet. Bendrumeng. Tai grupei priklauso geri žmonės. Jie nuširdžiai siejosi pavergtos Tėvynės skaudžia dalia. Jie nesigaili lietuviškiems reikalams nė darbo, nė pinigų. Su šia grupe yra ta bėda, kad nenotir ar negali daryti sprendimų. Jie akiai priima kitų nuomonę, kad tik nereikėtų kvaršinti galvos. Jei jų paklausi, ar jie skaito "Akiračius" ar "Gimtąjį Kraštą", jie supyks ir atsakys, kad tokio "brudo" neskaityt. Jei jiems pasakysi, kad akiratininkai bendruomenėje jau varo i ožragi frontininkus, ar kad pranaškonai rašo į "Gimtąjį Kraštą", jie ne mirksėdami atsakys, kad tai "Naujienu" šmeižtas.

Ta visą grupę norėčiau pavadinti ponu X, vieno šluto radijo klausytojo garbei. Tai aprašysiu smulkiau, kad būtų aišku, kaip LB panaudoja pono X negalvojimą.

Prieš kiek laiko šluto radijo programoje dalyvavo reg. LB žmonės, kurie suprato šios programos informacinę paskirtį ir ramiai išdėstė savo pažiūras į LB pagrindinius tikslus ir nuo tų tikslų nukrypimą. Radijo klausytojus prijuokino telefo-

(Nukelta į 6-ąją puslapį)

J. KUCINSKAS

KELIONĖ Į ROMA

(Tęsinys)

O medžio išdirbiniai tikrai sužavi visus. Prie jų visados susitelkęs didesnis būrys žiūrovų. Čia matosi gražios dėžutės cigaretėms, stilingos peilinės, įdomūs stalieliai kavai, įvairios muzikos dėžės, kurias vos atidarius tuoj pat pasigirsta neapolitanų melodijos. Visi tie medžio dirbiniai yra originalūs ir pasižymi tikslu ir menišku išdirbimu. Kai kurie medžiai paimti iš Pompėjaus iškasenų. Jie yra iškandiję, o kandžių išestose skylėse matosi kietas ir pajuodęs, lavos sudėgintas molis. Šie dirbiniai, dėl savo originalumo, yra labai brangūs.

Pirštinės ir batai yra italų specialybė. Čia jų randama įvairiausių rūšių, o jų kainos yra net žemesnės negu Amerikoje. Daugybė gražaus rašto megztukų yra išdėlioti languose ir krautuose ant lentynų, o įvairūs šalikai pasižymi savo originalumu. Jie yra Capri išdirbinys ir kitur tokių jau niekur nerasi.

Salos scitinės yra Capri Town su 4,500 gyventojais, kurios koncentruojasi visos salos gyvenimas, o salos kraštus apima visos žymesnės turistų lankytinos vietos. Negalima praeiti pro šalį neap-

lankius Piazza Umberto. Ši vieta dar kitaip vadinama pasaulio salonu. Čia, gražiai išdekoruotoj kavinėj, susirenka turistai iš viso pasaulio, čia žymūs artistai susitinka savo draugus bei drauges, čia spalvingų Lietuvos pavėsy vyksta įdomūs pokalbiai gurgšnojant vėsinančius gėrimus. Nuotaika čia yra tokia jauki ir draugiška, jog kiekvienas čia jaučiasi lyg gero prietelio būtų pakviestas į jo namus arbatėlei. Iš čia vingiuotos ir siaurutės alėjos veda į gausias krautuves su daugybe prekių, pradedant oškos sūriu ir baigiant anglimis kasdieniniam naudojimui.

Išgėrus rytinę kavą žavingoj Umberto terasoje, verta kiek pasidairyti po apylinkę. Pirmiausia sustokim prie Sv. Stefano bažnyčios, kuri yra 17 šimtmečio kūriny. Prieky altoriaus yra meniškos grindys, padarytos iš marmuro, paimto iš imperatoriaus Tiberijaus vilos. Bažnyčios vidus išpuoštas meniškais statulomis bei įdomiais paveikslais, o sienos išraižytos įvairiaisiais ornamentais. Didysis altorius ir vargonai yra tikri meno kūriniai.

Į Piazza Umberto kelias veda pro t.v. Marina Picola, kur daugybė mažų įlankelių apjuosia ištaigingas vilas su gražiais sodais, o įvairiaspalvių gėlių lysvės puošia vilų patio ir jų įėjimo takus. Šis gamtos kampelis yra be galo gražus ir iš čia anos legendarinės Sirenos viliojusios lengva-

būdius jūrininkus. Tie, kurie jų vilionėms patikėdavo, į savo kilmės kraštus jau daugiau nebesugrįždavo. Dabar tų žavingų Sirenų čia jau nesimato, bet moderniškų daug galima sutikti. Šios gal net daugiau pavojingos yra, negu anos legendarinės.

Negalima praeiti pro šalį nepažvelgus į Villa San Michele. Šį vardą be abejo visi esate radę beskaitydami San Michele apysaką. Šios vilos savininkas ir apysakos autorius buvęs švedas dr. Axel Munthe. Mediciną jis praktikavo Paryžiuje, bet visą laiką svajojęs apie kelionę į saulėtus kraštus. Labiausiai jam patikusi Capri sala ir čia jis pasistatęs savo išsivąžiotą vilą, į kurią daug meno turtų sukrovė. Dabar ši vila yra kaip muziejus, kur sukrauta visi šio įdomaus žmogaus surinkti daiktai. Šią vilą jis statė ant griuvėsių senų romėnų pastatų. Kasant pamatus, buvo atrasta daug archeologinių liekanų, kurias jis smulkiai aprašė ir patalpino savo viloje. Jo viloje taip pat galima pamatyti iš Egipto atgabentą Sphinksa.

Be kita ko, jis labai mėgė paukščius ir čia buvo įsteigęs jų sustojimo vietą, kur paukščiai susirinkdavo poilsui, bekliaudami į kitus kraštus. Salos gyventojai tuo buvo labai nepatenkinti ir niekaip negalėjo jam dovanoti už tokį neprotinę pasielgimą.

Iš S. Michele vilos akmeniniai laiptai su 500

pakopų veda žemyn į jūros pakraštį. Tie laiptai iškalti uolose dar imperatoriaus Augusto laikais. Tada dar nebuvo kelių ir šie laiptai tarnavo susiekimui Capri gyvenvietės su Anacapri. Anacapri seniau buvo tik mažas nuskurdęs kaimelis, dabar gi jis išaugo į gražų miestelį, su moderniais komis krautuviemis, su įvairiomis dirbtuvėmis bei gražiais, soduose paskendusiais restoranais.

Į Anacapri mus veža mažas autobusukas, talpinąs 20 žmonių. Didesni autobusai vargu ar čia išsitemktų, nes kelias be galo siauri, vingiuoti, staigiai kyla į kalną. Mašinos vairuotojas jau turi būti tikras akrobatas. Kai kur kelias yra tokie siauri, o jų kreivės tokios staigios, jog vairuotojas jos iš karto užsukti neįstengia. Turį sustoti, kiek pavaziuoti atbulas, ir tik tada kelio vinių jau gali užsukti. Paziūrėjus žemyn į kelio pakraščius, net siaubas paima. Ten toks status krantas, o kelias eina pačiu pakraščiu, gi vanduo ten apačioje taip giliai mėlynuoja. Betgi vaizdas į jūrą ir jos apylinkes yra neužmirštamas. Čia galėtum ilgai, ilgai dairytis ir vis ką nors naujo ir gražaus galėtum atrasti.

(Bus daugiau)

PATS SKAITYK IR KITUS PARAGINK
SKAITYTI DIENRAŠTĮ "NAUJIENOS"

SVENTO RASTO PAMOKYMAI IR PAAISKINIMAI KIEKVIENĄ DIENĄ BUTINI KRIKSCIONIUI

"Ar suprantai ką skaitai?" Šitūs žodžius pasakė Pilypas karalienės Kandakės tarnui, skaitančiam Izaijo pranašystę. Daugelis šiandien pradeda skaityti Bibliją, bet neįstengia suprasti jos reikšmės. Suranda tekstus, kurie atrodo vieni kitiems prieštaringi. Mat, kai kur Biblijoje vartojama literinė kalba, o kitur simbolinė. Pav., taip kalbama apie avis ir ožius, kviečius ir rauges. Kalbėdamas apie literinę žemę pranašas sako: "Žemė stovi per amžius". Bet vartodamas simbolinę kalbą, pranašas Jeronimas 22:29 sako: "Žemė, žemė, žemė, išgirst Viespaties žodžius". Panašiai parašyta 2 Petro 3:10: "Dangus su dideliu smarkumu praeis, elementai nuo karščio sutirps, o žemė ir ant jos esantieji dalykai bus sugedinti". Aišku, kad šioje vietoje vartojama prilyginimo prasmės arba simbolinė kalba. Literinis dangus juk yra Dievo garbės sostas, o žemė jo pakojis. Žemė yra amžiniais žmogaus namais. Dievas yra žadėjęs padaryti ją garbingą ir derlingą.

SV. RASTO TYRINETOJAI

J. Muzikant, 195 Van Pelt Avenue, Staten Island, N. Y. 10303

DR. K. G. BALUKAS

AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĘ CHIRURGIJĄ

6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepia, skambinti 274-8004

DR. PAUL V. DARGIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Westchester Community Clinics
Medicinos direktorius
938 S. Main St., Westchester, IL
VALANDOS: 3-9 darbo dienomis ir
kas antra šeštadienį 8-3 val.
Tel.: 562-2727 arba 562-2722

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

SPECIALYBĖ AKIŲ LIGOS
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS

KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71 St. Tel. 737-5145
Tikrina akis, Pritaiko skinius ir
"contact lenses"
Val. azai susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, POSLĖS IR

PROSTATOS CHIRURGIJĄ
2656 WEST 63rd STREET
Val. antradienį, 1-4 val. popiet.
ketvirtadienį, 5-7 val. vak.
Ofisio telefonai: 776-1830
Residencijos telefonai: 448-5545

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Centra praktika, spec. MOTERŲ LIGOS
Ofisio 2652 WEST 57th STREET
Tel. PR 8-1223
OFISO VAL.: pirmą antradienį, trečiadienį
ir penktadienį 2-4 val. vak. šeštadienį
val. 2-4 val. popiet ir kitu laiku
pagal susitarimą.

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDES-PROTEZISTAS

Aparatai - Protezės. Med. ban.
Izraeli. Speciali pagalba klymoms.
Arch. Supports ir t. t.
Val.: 8-4 ir 8-8, šeštadieniais 8-1
2850 West 63rd St., Chicago, IL 60629
Telef.: Prospect 5-5884

FLORIDA

DR. C. K. BOBELIS

Prostatos, inkstų ir šlapimo
takų chirurgija.
5025 CENTRAL AVE.
St. Petersburg, Fla. 33710
Tel. (813) 321-4200

PERKRAUSTYMAI

MOVING

Leidimai - Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. BERNAS
Tel. WA 5-9083

MOVING

Apdraustas perkraustymas

is įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
Tel. 374-1882 arba 374-5994

MOVING

Apdraustas perkraustymas

is įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
Tel. 374-1882 arba 374-5994

KETURAKIO, AMERIKOS PIRTYJE AUTORIAUS, ATSIMINIMAI

(Tęsinys)

Kudmentas — tai keturiomis
kojomis, su atviru viršumi, lėkš-
ta dėžė, maždaug stalo aukščio,
labai panaši į naminių gėlių dė-
žę; pati dėžė ligi pat jos viršū-
ninių kraštų, tik su apvaliu pa-
bimu ties viduriu. Pirmą kartą
minkyto molio. Pagrindiniai kud-
mentas stovėdavo ant stalo, pa-
kampio pečiaus, tokiu nuo pe-
čiaus atstume, kad apie kudmen-
tą laisvai galima vaikščioti. Lu-
bose, ties pat viduriu kudmen-
to, kabo medinis vašis, į kurį
kabindavo turintį saita puodą,
gi po juo kudmento įdubime,
sukurdavo ugnį.

Dar vienas būdingas dūminės
pirties įtaisyimas — tai ketur-
kampė, apie dviejų spindžių
skersmens lubose kiaušymė, pro
kuria aukštai leidavo palubė-
je tirstai susitalkinti dūmai. Tai
aukštis. Jis būdavo įtaisyti
maždaug viduriu lubų ir iš auks-
to pusės turėjo dangtį su kylan-
čiu viduriu kotu, kuriuo tą dan-
gį galima buvo angai atidaryti
šonam nustumti ir uždarančią
antjos užslinkti. Kai kur trau-
kimui padėti ant aukštino iš
aukšto pusės užstatydavo pada-
rytą iš storo, minkštos rūšies
medžio išskaptuotą viduriu,
apie vienos iki dviejų uolekčių
aukščio, statinaitės be dugno pa-
vidalo, vamzdį. Tai — dūmalak-
kas. Mano tėviškėje tokio pa-
daro visiškai nebuvo.

Apie "dūmalaką" pasakodavo
toki anekdotai: vienas ūkinin-
kas — kaspas, matyti "prima
aprilis" proga, savo samdytą
berną — zanyką paryčiu aš
siunčia pas artimą kaimyną ir
paprastai paskolinti ir parnešti
"dūmalaką". "Tik atsargiai
nešk" — perspėjo berną. Berno
nežinota, kas per "dūmalakas",
gi paklausti — nepatogu, dar
kaspai pajauks. Jis išėjo. Kai-
mynas, gerai supratęs siuntimo
tikslą, noriai sutiko paskolinti.
Bernui nematant, maišai įritino

vos pokeliamą akmenį, berną
priemėn išsišaukęs, užkėlė
jam ant pečių maišą su akmeniu
ir perspėjo — "tik atsargiai neš"
Bernas su didžiu
prieštaru išėjo iš akmenų
beršysan
maimai
rūleido
nustebi-
tatai aš visa
galvojau, kas tas per velns
"dūmalakas", kad toks sunkus,
kaip tik vens akmo". "Ir ne-
apsiriki" — visiems besijuo-
kiant, atsakė šeimnininkas.

Dar kelios dūminės pirties
vaizdo smulkmenos: prie lubų
balkių apacios skersai buvo pri-
kalamos poromis kartys. Tai grė-
škos šakelams džiovinti; jos vi-
šioms buvo įtaisomos ties
priešais kaktą ir ties kudmentu.
Jų gėjų paskirties — džiovin-
ti šilios senovės yra išlikę
tik dantis ant grėdų
pačliauti", atseit, sunkiems me-
tams ar net badmečiui užėjus,
nuo neprivalgomo teps kaip ša-
kaliui sudžiūti.

Dėl vaizdo pilnumo tenka dar
paminėti, kad lubos, balkiai ir
apie pusę, imant nuo lubų, sie-
jau "uodis-juodutėlis, kaip tas
varnas. Ir kaip nebus viskas juo
da, suodina: pakrautus krosny-
je ar ant kudmento šakalius
(dažniausiai nesausus) prakuria
gera saują kūlio šiaudų; palu-
bėn gumulais besirisdami, vin-
gių vingiais besiraidydami gau-
sai kylo dūmai. Bematant jų
hanguojantis debesyys tirstai su-
sprendžia palubėje ir vis gau-
sėdams leidžiasi žemyn. Nors
prieš ugnį kuriant aukštis bū-
na atidėromas, tačiau pro jį dū-
mai dėl silpnos traukimo nesu-
pėja išeiti, tad tenka, nors tai
ir žiema būtų, atidaryti ir du-
ms. Vėliau, kada šakaliai jau ge-
rai įsijęda, įsiliepsnoja ir dūmų
gausumas sumažėja, tada tarp
naujų dūmų kilimo ir jų pro
tikslą, noriai sutiko paskolinti.
Bernui nematant, maišai įritino

daro gan keistas reiškinys: dū-
mai, ypatingo gravitacijos dė-
nio veikiami, aiškiai, ribotai iš-
siskiria viršuje, užimdami apie
vieną trečdali patalpos aukščio,
gi likusieji du trečdaliai lieka
gryno be dūmų oro, taip, kad,
pasilenkus galima po patalpą
vaikščioti, o juo geriau sėdėti,
nejauciant dūmų; tačiau tik
bentkiek galvą aukštyn pakėlei
— ir jau pasinėrei troškį dūmų
debesyje. Mažus vaikus sodin-
davo ant kudmento priždoje
(priždo — tai apie kudmen-
tą, atseit, ant ugnis kūrendavo-
si).

Prisimenu tokį vaizdėlį: ant
kudmento po kabančiu puodu,
linksmiai spraksėdama, kūrenasi
ugnis. Šeimnininkė a. a. Motina
verda vakarienę. Dauguma šei-
mos narių, ypač mažesnieji, su-
sitelkę prie ugniakuro. Čia šil-
čiau, šviesiau, jaukiau. Čia lieps-
nos blyksniai nors veidus ryš-
čiau nušviečia: vienas kitą ge-
liau matai, nes toliau, ypačiai
pakampėmis, tik kažkoki neaiš-
kus šešėliai dunkso. Brr... te-
nai labai neauku ir net kiek
baugu...

Žinoma, prie malonios ugne-
lės šilumos prisitelkę ir aš, ma-
žiausias šeimos narys, ir net ko-
vojau dėlai pirmenybės, atseit,
patogesės vietos ant uslano
prie ugnelės. Daiktavardį —
uslanas — aš neįveikdavau iš-
tarti ir tardavau "usvanas" ir
sakau: "Teisk, čia mano usva-
nas". Daug už mane vyresnė a.
a. sesuo mane malšo: "Ko da-
bar čia šitas "usvanas" neiši-
tenka". Aš užsigavau ir pro aš-
tas prie Motinos: "Mama, ma-
ne Marė vadina "usvanas". Aš,
nesakau usvanas, aš gerai sa-
kau — usvanas". Deja, iš mano
minto skundo tik pasijuokta...
Niekio nėra amžino, tad ir dau-
gel amžių mano Proseniams tar-

navio kudmento dienos jau
buvo sukaitytos. Tėvo jau tu-
tėta naujos medžiagos: ply-
tų, smėlio, molio... ir jis kuria
diena parsivežė iš Kalvarijos
mūrininką žydą (tada ne žydų
mūrininkų visiškai nebuvo),
kažkokių keistu geležų; ir šis
per kokią savaitę padirbdino
prie duonkepės krosnies kaktos
gobtuvą, nuo jo pro lubas, auks-
tą ir stogą išlandino dūmtraukį
(kamina). o pirkčioje prie kam-
po duonkepio, kudmento vieto-
je iš plytų pastatydino mums,
vaikams, nematytą, keistą, tuš-
čiavidurį padarą: stolas — ne
stolas, dėžė — ne dėžė; viršų
padengė keista ratuota geležia;
dar prie jo šono pristatė auks-
tą, storą sieną; sako, ji bū-
slanti šilta; vienam dėžės šone,
žemiau ratuotos geležies, įtaisė
geležines dureles, pro jas vidun
prikišo šakalių, durpių ir, kaip
paprastai, šiaudais užkūrė ugnį.
Šiaudamas sudegus, dureles už-
darė. Keista, kad ugnies visiškai
nesimato, tik girdėti, kaip ji
dega, spraksi. Bet dar keis-
čiau: kur gi dūmai? Juk aukš-
tinis užskleistas, durys uždary-
tos, o dūmų nei kvapo; nei akys
užmato, nei nosis užuodžia. Tik
išėjus oran, pamatė, kad visi
dūmai beiseina pro aną pro sto-
gą išlandytą (kaiminą) dūm-
traukį.

Laimingos jums, dūmai, kelio
nės. Nors kartą išsidanginot...
Be ilgesio ir be gero žodžio jus
palydim. Apkartot jus seniems
ir jauniems, dideliems ir ma-
žiems. Ar ne dėl jūs mažyčiai
žiemomis stengdavot prie atida-
rytų durų? Ar ne jūs smaugte
smaugdavot visus dusulingus ar
šiaip paliegius? Ar ne jūs taip
įkyriai, staciai iki paraudimo,
savo suodinu dvelkimu visiems
graužėtė akis. Tad nešdinkitės
ir jau niekadoms nebesugrįžkit.
(Bus daugiau)

Amerikiečiai ir britai ma-
žina savo bazes Antarktidoje, o
rusai steigia naujas. Ateinančią
žiemą rusai ten turės daugiau-
sia bazių. Vienos bazės išlaiky-
mas metams kainuoja 10 mili-
jonų dolerių.

Luis Munoz Marin, daug
prisidėjęs prie Puerto Rico su-
moderninimo ir industrilizaci-
jos, mirė trečiadienį San Juan
mieste sulaukęs 82 metų.

SUSIRINKIMŲ PRANEŠIMAI

Uptės Draugis klubo narių susi-
rinkimas įvyks penktadienį, gegužės
2 d., 1 val. popiet Anelės salėje, 4500
So. Talman Ave. Nariai prašomi atsi-
lankyti, nes yra svarbių reikalių ap-
tarti. Po susirinkimo bus vaišės.
A. Kalys

The New-Way Apple Pie

Here's real, homemade apple pie made a new way that's
easy to make and chills in the refrigerator in about 2 hours.
It's served in a handy container of thawed Birds Eye Cool Whip
whipped topping, the pie filling is a fluffy mixture
of apples, chopped apple and pecans, and tart complement of
lemon flavor gelatin. To make life easier, use a packaged crumb
crust and eliminate all baking for this luscious pie.

Amber Apple Pie

1 package (3 oz.) lemon flavor gelatin	1-1/2 cups coarsely chopped peeled apples (about 2 medium)
2 tablespoons sugar	1/2 cup chopped pecans
2/3 cup boiling water	1 baked 9-inch graham cracker crumb crust, cooled
1/4 teaspoon cinnamon	
1/8 teaspoon nutmeg	
2 cups ice cubes	
1 container (8 oz.) frozen whipped topping, thawed	

Dissolve gelatin and sugar completely in boiling water,
stirring 3 minutes. Add spices and ice cubes and stir constantly
until gelatin is thickened, about 2 to 3 minutes. Remove any
unmelted ice. Using wire whip, blend in whipped topping; then
whip until smooth. Fold in apples and nuts. Chill, if necessary,
until mixture will mound. Spoon into pie crust. Chill 2 hours.
Garnish with additional apple slices, if desired.
Note: Dip apple slices in lemon juice to prevent darkening.

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktorai

6845 SOUTH WESTERN AVE.
Tel. 737-8600-01
9837 SOUTH KEDZIE AVE.
Tel. 422-2000

EUDEIKIS

GAIDAS -- DAIMID

SENIAUSIA IR DIDZIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

4605-07 SO. HERMITAGE AVENUE
Tel. 927-1741 — 1742

4330-34 SO. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas 523-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef. 476-2345

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKSTĖS AUTOMOBILAMS PASTATYTI

N A R I A I:

Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANSO
PATARNAVIMAS
★
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE.

PHILLIPS - LABANAUSKAS

3307 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Tel.: Olympic 2-1093

PETRAS BIELIŪNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Tel.: LaFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1338 - 1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNŪS

(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE Virgilia 7-6672
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4416

P. J. RIDIKAS

3354 So. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

SOPHIE BARCUS

RADIJO ŠEIMOS VALANDOS

Viešos programos iš WCPA,
1490 kil. A. II.

Lietuvių kalba: kasdien nuo pi-
rmadienio iki penktadienio 4:00
4:30 val. vak. Šeštadieniais ri-
sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30
val. ryto.

Vedėja Aldona Daukus
Telef. 4-2412
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

Powerful anti-itch drug you can buy without an Rx!

Stop itching fast of external
vaginal, rectal, and other skin
conditions. Doctors find even
severe itching can be treated
with a special drug. You can
now get this anti-itch drug
ingredient with no prescription
in BiCOZENE®. Use only as
directed. The medically proven
creme for
itching. © BICOZENE

